

Iz pravosodne prakse.

A. Civilno pravo.

a) 1. §§ 351, 320 o. d. z. Ako naredi lastnik samolastno na svojem zemljišču napravo, da bi ž njo drugega, ki ima tam služnostno pravico, oviral v izvrševanju te pravice in slednji, ne da bi pravočasno tožil, to napravo po preteku 30. dni samolastno zopet odstrani, gre lastniku zemljišča, če prav ga je smatrati prvotno za nepristnega posestnika, pravica postavnega posestnega varstva.

2. Vprašanje, se je-li motenje posesti izvršilo v mali ali veliki meri, ne odločuje; zadošča dejstvo motenja posesti brez ozira na njegovo razsežnost.

3. Zastopniški stroški iz Ljubljane v Mokronog.

Sklep vrhovnega sodišča z dne 12. avgusta 1913 opr. št. R VI. 256/13-1, v zvezi s sklepom okrožnega sodišča v Novem mestu z dne 26. junija 1913 opr. št. R 101/13-1.

Iz dejanskega stanu:

Posestnik A je vložil proti posestnici B tožbo radi motenja posesti. V tožbi je trdil A, da je letošnje leto meseca marca izkopala toženka B samolastno na parceli, ki je izključno njegova last, in na kateri nima toženka nobene kakoršnekoli si bodi pravice, jarek za odvajanje vode; da je on (A) na Veliko soboto l. l., to je dne 22. marca, ta jarek na lastno pest zasul ter da je toženka dne 24. aprila t. l. jarek zopet, in sicer brez njegovega dovoljenja, izkopala. Vsled tega zahteva A končni sklep, s katerim se ugotovi motenje posesti od strani toženke B ter se ji naroči, da izkopani jarek zasuje, postavi vse v prejšnji stan, se vzdrži vsakega poseganja v njegovo parcelo ter plača stroške.

Pri razpravi pred prvim sodiščem se je dognalo, da toženka jarka ni izkopala letošnje leto meseca marca, ampak že leta 1912. približno ob tem času. Prvo sodišče je nadalje ugotovilo, da je tožitelj toženki že leta 1912., predno je slednja jarek izkopala, ob priliki neke občinske komisije izrecno dovolil, da izkoplje jarek za odvajanje vode na njegovi parceli, in sicer tako, »da bo mogel čez voziti«.

Prvo sodišče je tožbeni zahtevek zavrnilo z utemeljitvijo, da je toženka z dovoljenjem tožiteljevem zadobila naslov za posest pravice izkopavanja jarka in odvajanje vode, dejanje za pridobitev te pravice pa s tem izvršila, da je jarek izkopala, in se nahaja torej v zadnji posesti te pravice, ter ni mogla radi tega tožitelja v njegovi posesti motiti.

Proti temu končnemu sklepu rekurz tožiteljev na c. kr. okrožno sodišče v Novem mestu.

Rekurzno sodišče je rukurzu ugodilo s sledečo utemeljitvijo:

»Ker je svet, na katerem je toženka izkopala jarek, kakor je to že prvi sodnik ugotovil, izključna last tožnika, in je toženka, kakor je to tudi že prvi sodnik ugotovil, od tožnika zasuti jarek še-le dne 24. aprila 1913 zopet izkopala, ne da bi radi tožnikovega dejanja dne 24. marca 1913 v § 454 c. pr. r. določeni dobi vložila tožbo radi motenja posesti v zmyslu § 339, oziroma 346 o. d. z., bilo je vpoštovati določbe §§ 351 in 320 o. d. z.

V zmyslu § 351 o. d. z. izgubila je toženka zatrjevano posest pravice, imeti na tožnikovi parceli jarek, in s tem, da je še-le dne 24. aprila t. l. izkopala novi jarek na istem kraju, ni mogla nadaljevati svoje zatrjevane posestne pravice, ker je ista že ugasnila.

Če je toženka čakala 33 dni in potem zopet nanovo jarek izkopala, gre tožniku, ker je v navedenem času že postal zadnji faktični posestnik, brez ozira na kake prejšnje pravice toženke postavno varstvo do posesti in je postopanje toženke, ki je posest svoje zatrjevane pravice že izgubila, označiti za popolnoma samolastno (§ 320 o. d. z.). Če ni imela več posesti, tudi ni imela ničesar več iskati na tožnikovi parceli in je bil tožnik radi samolastnega postopanja toženke k tožbi upravičen.

Je toženka mnenja, da ji pristoja glede na dogovor iz leta 1912. kak pravni naslov do prepirne pravice, prosto ji je vložiti tožbo na priznanje dotične (služnostne) pravice.«

Proti sklepu rekurznega sodišča revizijski rekurz toženke na vrhovno sodišče.

Vrhovno sodišče je revizijski rekurz toženke zavrnilo s sledečo utemeljitvijo:

Če se tudi vzame domneva prvega sodnika za podlago, češ, tožitelj je dovolil lansko leto nasprotnici, da sme na

njegovi parceli toliko izkopati, da bode mogel on neovirano čez voziti, in ako se celo popolnoma prezre čas, kedaj je tožitelj do takrat obstoječi jarek zopet zagrnil, označuje se postopanje toženke dne 24. aprila t. l. še vedno kot samolastno motenje tožiteljevega zadnjega posestnega stanja. To že radi tega, ker se je moglo glasom izida lokalnega ogleda pri položaju, kakor ga je vstvarila toženka, celo prazen voz le s posebno pripomočjo spraviti čez jarek, katerega je izkopala toženka, in je le ugotovljeno, da ta jarek ne tvori nikake »velike« ovire. Večja ali manjša stopnja oviranja pa ne more priti v poštev, ker o tem ni spora, da je tožitelj tam vozil vedno neovirano. Vsaka stopnja oviranja tožitelja pri izkoriščanju njegovega zemljišča v tej smeri znači torej poseganje v njegovo posest.

Vrhu tega se sme v zmislu § 344. o. d. z. nasilnost le tedaj, če bi prišla sodnijska pomoč prepozno, zavriniti s primerno nasilnostjo; ničesar ne govori za to, da bi toženki ne bilo mogoče se braniti uspešno proti tožitelju na način, omenjen v § 339. o. d. z., v teku roka, katerega je imela na razpolago.

Tudi glede stroškov je revizijski rekurz neutemeljen, ker je Mokronog pri obstoječih železniških zvezah lažje doseči iz Ljubljane ko pa iz Novega mesta in torej pritegnitev odvetnika iz prvega mesta ni mogla stroškov razprave povečati.

Dr. J. Pučnik.

---

b) Sodna položba varovanskih vrednot v poštno-hranilnem uradu je dopustna po zakonu od 15. septembra 1909 šte. 198 drž. zak., a ni obvezna za stranke.

Mati in varuhinja je izročila vrednostne papirje za svoja mladoletna otroka okrajnemu sodišču s predlogom, da jih kot dedščino po očetu hrani in upravlja davčni in založni urad okrajnega sodišča. Sodišče je sprejelo vrednostne papirje, v zadevnem sklepu pa izrekló, da bode odredilo po pravomočnosti sklepa prenos v hrambo in upravo poštno-hranilnega urada na Dunaju.

Sodišče ni ugodilo predočitvi varuhinje ter navaja v zadevnem sklepu to-le:

Pred veljavnostjo zakona od 15. sept. 1909 št. 198 drž. zak. o naložitvi varovanskega in skrbstvenega denarja v poštni hranilnici je bilo reševati vprašanje o blagajniškem ravnanju varovanske in depozitne imovine zgol po navodilu, izdanem z naredbo pravosodnega in finančnega ministrstva od 16. novembra 1850 št. 448 drž. zak., pa tudi po naredbah, ki so bile izdane pozneje. Navedeni zakon ni razveljavil teh predpisov, še manj pa sili ali nalaga sodišču ali strankam dolžnost, da nalagajo imovinske mase v poštne hranilnici. O tem ni govora z ozirom na določni zakoniti ukaz. Enako jasno pa kažeta besedilo in zmisel navedenega zakona, da je moči tudi na drug način nalagati in hraniti imovino in da je poštne hranilnice torej enakovrstna z davčnimi uradi, katerim sta naložena prevzem in hramba depozitnih mas. Razmerje med davčnimi kot založnimi radi in poštne hranilnice se sme pojmiti tako, da je poštne hranilnice prevzela sedaj takorekoč posle založnega urada poleg davkarije in da (ne gre nobenemu teh uradov prednost pred drugim, ker je državno jamstvo za varno brambo enako v enem kakor drugem uradu. To je treba upoštevati pri rešitvi vprašanja, je-li hramba vrednostnih papirjev dopustna v poštne hranilnici zoper voljo strank.

Sodnik se mora držati v varstvenih in skrbstvenih stvareh vobče strankinih predlogov. S tem pa ni rečeno, da mora vselej slepo izpolniti želje in predloge varuhov in odločiti zoper svoje boljše prepričanje v nasprotju s svojo dolžnostjo, da varuje ter ščiti vselej in v vsakem položaju koristi oseb, izročeni mu v skrb. Za tako nasprotje gre tukaj.

Hramba vrednostnih papirjev v davčnem kot založnem uradu, kakor jo predlaga varuhinja, ni v korist varovancema. Eden njih je v 6., drugi v 10. letu. Domnevati je, da bodo vrednostni papirji ležali, kakor običajno, v sodni hrambi čez 10 let. Po predpisu cesarske naredbe od 26. januarja 1853 št. 18 drž. zak. in od 12. septembra 1858 št. 151 drž. zakona, je plačati za 10letno hranilno dobo 1% hranilnine, to je pri 14.400 K vsekakor precejšnja vsota 114 K.

Dokaj manjši so stroški pri poštne hranilnici. Predmetne vrednote so avstrijski državni papirji. Po zmislu naredbe pravosodnega ministrstva od 9. junija 1911 št. 30 nar. p. m., je plačati od takih vrednostnih papirjev enkratno upravnino (provizijo) $2\frac{0}{100}$ brez ozira

na hranilno dobo, če jih hrani in upravlja poštna hranilnica. Upravnine bi bilo torej od 14.400 K le 28 K.

Že prihranitev skoraj 100 K na stroških je tako važno dejstvo, da ga mora sirotinski sodnik upoštevati.

Korist za varovanca je torej jasna. Že iz tega razloga je bilo odločiti proti volji stranke, oziroma varuhinje, da se nalože navedeni državni papirji v poštni hranilnici, ne glede na olajšave, ki jih daje hramba vrednostnih papirjev v poštni hranilnici in ki so bistveno te, da se vrši vnovčenje zapadlih kuponov in pripiše skupilo za kupone hranilni vlogi ali pa pošlje upravičenemu prejemniku brez stroškov ter stranki ni plačati ne kolkovine ne poštne.

Rekurzu varuhinje rekurzno sodišče ni ugodilo. Svoj sklep utemeljuje tako:

Materijalno-pravni predpis § 229 o. d. z. o hrambi vrednostnih papirjev določa, da jih je imeti v sodniški hrambi.

Temeljem pooblastila, prejetega s cesarskim sklepom od 28. junija 1850 in vsled cesarskega sklepa od 19. julija 1849, ki je odobril, da prevzemo in hranijo davčni uradi sodne depozite, je naredba pravosodnega in finančnega ministrstva od 16. novembra 1850 št. 448 drž. zak. naložila davčnim uradom prevzem, hrambo in blagajniško ravnanje z depozitno, sirotinsko in zapuščinsko imovino, odkazano jim od sodišč.

Zakon od 15. septembra 1909 št. 198 drž. zak., naredba pravosodnega, trgovinskega in finančnega ministrstva od 2. decembra 1909 št. 199 drž. zak. in naredba pravosodnega ministrstva od 9. junija 1911 št. 30 nar. p. m. pa dopuščajo in urejajo ne le naložitev varovanskega denarja, — kar tukaj ne pride v poštev — ampak tudi hrambo varovanskih vrednostnih papirjev v c. kr. poštni hranilnici.

Iz tega se sme sklepati, da ustreza hramba vrednostnih papirjev v poštni hranilnici materijalnopravnemu predpisu § 299. o. d. z., ker se opira na zakonito določilo, ki je razveljavilo deloma ministrsko naredbo od 16. novembra 1850 št. 448 drž. zak. Sodna naredba, ki ukazuje to vrsto hrambe, ne krati torej strankinih pravic do sodne hrambe ali drugih pametnih koristi tem manje, ker je tudi poklad v poštni hranilnici podvržen razpolaganju varstvenega sodišča, ki torej hrani in upravlja vrednostne papirje; le blagajnični urad, ki hrani poklad, je drug zaradi administrativne primernosti.

Končno bodi omenjeno, da so združene s hrambo v poštni hranilnici za stranko zgol koristi; udobni promet, bankovno nadzorstvo žrebanja pod poroštvom, ki zadene sicer zakonitega zastopnika, in neznatne pristojbine, — tako, da se ne more govoriti o škodi za stranko in ni povoda za pritožbo.

Vrhovno sodišče je ugodilo revizijskemu rekurzu z odločbo od 4. junija 1913 opr. št. R VI 184/13 in je razveljavilo prvosodni sklep.

Razlogi.

Glasom naredbe pravosodnega in finančnega ministrstva od 16. novembra 1850 št. 448 drž. zak., izdane temeljem cesarskega pooblastila od 19. julija 1849, morajo davčni in založni uradi prevzemati in hraniti sirotinske in zapuščinske denarje in vrednostne papirje. Rekurzno sodišče je v pravni zmoti, če domneva, da je zakon od 15. septembra 1909 št. 198 drž. zak. zgornjo naredbo razveljavil v tem zmyslu, da se morajo hraniti odslej v zakonu navedeni vrednostni papirji v poštni hranilnici na Dunaju. Take prisilne odredbe zakon ne obsega. Zakon hoče zgol to, da morejo stranke izročati vrednostne papirje v hrambo in upravo poštni hranilnici na Dunaju, ker nudi hramba in uprava po poštni hranilnici, kakor poudarja v 3. odstavku naredba pravosodnega ministrstva od 3. januarja 1911 št. 2 nar. p. m. to korist, da dobi upravičeni prejemnik mesto kuponov iz založnega urada izkupilo za kupone v gotovini po pošti.

Iz sedanjih zakonitih predpisov se sme torej le to sklepati, da je dopusten en kakor drug način hrambe in da je stranki prepuščena določitev, katera vrsta hrambe naj velja.

Po § 188. o. d. z. je varuh tisti organ, ki določa način hrambe varovanske imovine, ker spada zadevna določitev v oskrbovanje imovine. To stališče izraža vrhu tega tudi odstavek 3. ministrske odredbe z dne 3. januarja 1911 št. 2 nar. p. m.

Tukaj je mati in varuhinja ml. otrok predlagala hrambo vrednostnih papirjev, ki spadajo v varovansko maso, pri c. kr. davčnem kot založnem uradu, zato je kršen zakon, ker se je odredila hramba proti predlogu v poštni hranilnici na Dunaju.

B. B.

Glej bistveno enako odločbo glede užitkovnih oziroma nadomestbenih skladov od 22. januarja 1913 opr. št. R VI 20/13 v letošnjem „Pravniku“ stran 75.

c) Povrnitev škode v zmislu § 2 zakona z dne 27. aprila 1896 št. 70. drž. zak. — Kupčija s srečkami na obroke.

Tožnik je kupil dne 16. marca 1910 od tožene bančne firme po njenem potniku, oziroma zastopniku tri srečke skupaj za 914 K proti odplačilu kupnine v mesečnih obrokih po 8 K, 6 K in 10 K. Srečke so ostale v posesti tožene firme. Na račun je tožnik odplačal v celem 542 kron 50 h, nakar je zaostal z mesečnimi obroki. Tožena firma je na to v zmislu § 2, zakona z dne 27. aprila 1896 št. 70 drž. zakona, odstopila od pogodbe, katero pravico si je bila pridržala pri sklepu pogodbe ter mu poslala račun, glasom katerega si je odtegnila te-le zneske:

1. za kurzne diference pri nakupovanju in prodaji srečk	K 109.75
2. za kolke	» 6.88
3 za obresti od glavnice	» 110.14
4. za prometni davek	» 3.30
5. za izplačano provizijo	» 72.—
6. za poštnine	» 3.—
7. za seznam o žrebanju	» 5.80
8. za tiskovine	» 1.—
9. za položnice in pristojbine c. kr. poštne hranilnice	» 1.20
10. za režijske prispevke	» 80.—
11. za zavarovalnino	» 24.—

Skupaj torej . . . . K 417.57

Priznala pa je toženka v zmislu cit. zakonove določbe obresti od posameznih vplačanih obrokov v skupnem znesku 67 K 32 h ter vpisala tožniku v dobro 191 K 45 h.

Tožnik je zahteval vrnitev vseh vplačanih zneskov z zakonitimi 5% obrestmi vred od posameznih obrokov ter priznal toženki le gotove izdatke za kolke v znesku 6 K 88 h.

C. k. r. okrajno sodišče v Brnu (znak C III 408/13) je obsodilo toženo firmo, da je dolžna plačati tožniku znesek 191 K 45 h; glede ostalega zneska 251 K 05 h je pa tožbeni zahtevek s stroški zavrnilo.

Razlogi.

V zmislu § 2. cit. zakona mora prodajalec, ki si je za slučaj, ako bi kupec ne izpolnil svojih obveznosti, pridržal pravico, da sme od

pogodbe odstopiti, in če se je poslužil, vrniti kupcu sprejet nadavek in vplačane obroke z zakonitimi obrestmi; kupec pa mora po slučajnih okolščinah prodajalcu povrniti škodo, ki bi mu morebiti vsled tega nastala. Z ozirom na to in na izpoved bančnega zvedenca smatra sodišče, da je tožena firma zakonito upravičena odtegniti si zgoraj navedne zneske za škodo, katera ji je vsled odstopa od pogodbe nastala.

P r i z i v n o s o d i š č e je — z ozirom na besedilo zakona (§§ 2 in 11), da ima prodajalec, če je odstopil od pogodbe in izpolnil napram kupcu svoje obveznosti, pravico do »povrnitve škode«, oziroma »do primerne odškodbe« — prvo sodbo potrdilo in izreklo, da so navedene postavke, katere si je tožena firma odtegnila, zanjo pravi izdatki ali vsaj, kakor kurzne diference, resnične vrednostne znižbe in znači to za njo efektivno škodo, ne pa izgubo na dobičku.

Tudi **v r h o v n o s o d i š č e** je potrdilo z odločbo z dne 18. junija 1913 opr. št. Rv. III 301/13-1, prvo sodbo. Nasproti tožnikovi trditvi, da ni imel od srečk, ki so ostale v lasti tožene firme, nikake koristi, ampak edino le firma sama, je vrhovno sodišče mnenja, da je imel edino le tožnik korist od srečk. Ta je imel ob točnem vplačevanju obrokov pravico do morebitnih dobitkov in do vsega, kar se pri srečkah utegne smatrati za užitek in značijo vsi od tožene firme odtegnjeni zneski za njo pravo škodo, katero mora trpeti edinole kupec, in je torej njeno postopanje bilo popolnoma upravičeno in v zakonu utemeljeno.

Alozij Trstenjak.

d) Spor o porabi prostorov, vzetih skupno v najem, je rešiti pravnim potom.

Zobozdravnika A in B sta imela skupno v najem vzete prostore v svrhu izvrševanja zobozdravniške in zobotehnične prakse. Glasom pismenega dogovora so bili v skupni porabi: tehnični atelije, pred-soba, kopalna soba, končno čakalnica, dočim sta imela vsak zase operacijske sobe, ležeče na vsako stran skupne čakalnice. Ta razdelitev prostorov je imela to posledico, da so pacienti enega zobozdravnika prihajali k drugemu in obratno. Razmerje je postalo neznosno, ker sta zdravnik delala vsak na svoj račun in so se množile

medsebojne pritožbe. Oba sta bila prepričana, da je treba drugačne razdelitve prostorov, osobito da se odpravi skupna čakalnica. Zaradi tega zahteva A, ki plačuje polovico najemnine in režijskih stroškov, da naj mu B prepusti prostore na eni strani stanovanja, sam pa naj jih ima na drugi strani, vsak pa lastno čakalnico. S tem B ni bil zadovoljen in A je predlagal, da odloči o tem okrajno sodišče v izven-spornem postopanju po zmislu § 835. obč. drž. zak.

Prvo sodišče (Ljubljana, znak Ne I 212/13) kakor tudi rekurzno sodišče sta napotila predlagatelja na redno pravdno pot, ker se predlog opira na § 835. o. d. zak., torej na določila o skupnosti lastnine in drugih stvarnih pravic, dasi gre po navedbah obeh strank za družabno pogodbo v zmislu § 1175 in dr. obč. drž. zak. in za pravico najemnika v zmislu § 1090 in dr. obč. drž. zak.; te pravice pa ni prištevati stvarnim pravicam do stvari, navedenim v §§ 307, 308 obč. drž. zak., marveč je osebna pravica do stvari, ki postane stvarna šele z vknjižbo v zemljiško knjigo. Tega tukaj ni, zato niso uporabna določila XVI poglavja obč. drž. zak., posebno ne § 835. obč. drž. zak. — Odločiti je v prvi vrsti vprašanje, ali je pogodbenik opravičen zahtevati, da se v najem vzeti prostori rabiyo odslej drugače, kakor je bilo določeno v pogodbi. To je pravno vprašanje, ki se ne more rešiti v izven-spornem postopanju.

Vrhovno sodišče ni ugodilo izvenrednemu rekurzu A, ker ni pogojev § 16. ces. pat. od 9. avgusta 1854, št. 208 drž. zak. (odločba od 15. julija 1913, opr. št. R VI 231/13).

Razlogi.

Po pravilni domnevi rekurznega sodišča meri predlog na to, da bi se rabili v najem vzeti prostori odslej drugače, kakor je bilo določeno v pogodbi. Očitek v revizijskem rekurzu, da se opira izrek rekurznega sodišča na okoliščine, ki po spisih niso utemeljene, je neopravičen, saj pritožnik sam svoj predlog s tem utemeljuje, da se v pogodbi ni dogovorila dosedanja raba najetih prostorov za vse čase, kar se mora le tako umeti, da je način porabe pač določen v pogodbi, da pa pogodba ne veže za vedno. Odločbam nižjih stopinj se more tem manje očitati nezakonitost, ker se stvar tudi sicer in ne glede na pogodbeni dogovor ne more dognati v izven-spornem postopanju.

Dr. J. Žirovnik.

B. Kazensko pravo.

a) Zasebni obtožitelj ni dolžan povrniti oproščenemu obtožencu gotovih stroškov in škode na zamudi, — torej tudi ne stroškov za predlog na odmero stroškov in za pritožbo zoper prvosodni sklep, ki odklanja odmero (§ 390 odst. 1. kaz. pr. r.).

S sodbo okrajnega sodišča v Komnu je bila oproščena A na obtožbo B radi prestopka zoper varnost časti po § 487 kaz. zak. v zmislu § 259. št. 3 kaz. pr. r. (U 241/9.)

Obtoženka A, ki se je sama zastopala, je nato predlagala sodno odmero stroškov, nastalih vsled kazenskega postopanja. Navedeno okrajno sodišče pa je odklonilo odmero s tem, da obtoženki, ki se je sama zastopala, ne gre povračilo.

Njeni pritožbi zoper ta sklep je deželno kot vzklicno sodišče v Trstu (Bl 474/9) ugodilo, odmerilo stroške prve stopnje z 8 K 20 h, za pritožbo pa z 9 K 30 h in naložilo plačilo obtožiteljici B. Vzklicno sodišče je sicer poudarjalo, da more oproščena obtoženka zahtevati le povračilo stroškov, navedenih v §§ 381 in 383 kaz. pr. r., da torej zasebni obtožiteljici ni treba plačati odškodnine za zamudo in za vožnje, a priznalo je obtoženki 8 K 20 h za predlog na odmero stroškov in 9 K 30 h za pritožbo zoper odklonilni sklep okrajnega sodišča.

Vrhovno sodišče je izreklo v odločbi od 28. januarja 1913, opr. št. Kr VIII 6/13-4, izdani na ničnostno pritožbo generalne prokurature v obrambo zakona, da je kršen zakon v določilu § 390 kaz. pr. r.

Razlogi.

Odločba vzklicnega sodišča nasprotuje zakonu. Obe sodišči sta soglasno z odločbo kas. dvora zbirka št. 3346 po pravici izrekli, da zasebni obtožitelj ni dolžan povrniti obtožencu gotovih izdatkov in škodo za zamudo o priliki prihoda k sodišču.

Vzklicno sodišče pa je navedena zneska po 8 K 20 h in 9 K 30 h priznalo obtoženki po krivici. Če obtoženki ne gre povračilo za osebne izdatke, bil je tudi neopravičen predlog za odmero stroškov in naravno tudi ni bilo priznati stroškov za ta predlog. Isto velja o stroških za pritožbo, ki je bila torej tudi neutemeljena. Glede obeh

zneskov se ne more trditi, da so nastali vsled postopanja zasebne obtožiteljice (§ 390 odst. 1 kaz. pr. r.), marveč so bili povsem nepotrebni in jih je obtoženka sama povzročila.

R—i.

b) Pri kaznivih dejanjih, ki so iz storilčeve nemarnosti povzročila nevarnost za življenje, zdravje ali telesno varnost ljudi, prične zastaranje od časa, ko se je nesreča zgodila.

Dne 18. aprila se je udril strop pralnice. Pri tem je zadobila Terezija W. težko telesno poškodbo. Javni obtožitelj je stavil progonski predlog zoper stavbnega mojstra Hermana H. in tesarskega mojstra Jožefa R. radi prestopka po § 335. kaz. zak. Prvi sodnik je ustanovil, da sta se ta dva okrivila v tej smeri, da sta vedela ali vsaj kakor strokovnjaka vedeti morala, da se v danem slučaju za strop pralnice brez primerne prezračevalne priprave ne sme dejati možnikov (Doppelbäume), pa navzlic temu to storila — ali on ju je oprostil; krivo dejanje je bilo končano z momentom, ko je bil strop napravljen, ker je odtlej vsako aktivno delovanje obdolžencev prenehalo in sta pretekli od naprave stropa nekako dve leti, ne da bi bila obdolženca ta čas storila drugo kaznivo dejanje.

Priziv je bil zavrnjen pozivom na razloge prvega sodnika z ozirom na naslednje uvaževanje: Z dejanjem, stoječim pod obtožbo, se je ustvarilo stanje, ki učinkuje nadalje, ne da bi obtoženci pozneje k temu stanju kaj pripomogli; gre torej za nadalje učinkujoči ali delikt, kojega učinek obstaja naprej (Zustanddelikt), ne pa trpežni delikt (Dauerdelikt), ki zahteva po svojem pojmu še nekako protizakonito delovanje ali vsaj nekako ostajanje v protizakonitem razmerju. Zastaranje počne torej v trenutku, ko se je stanje ustvarilo. Zastaranje tudi ni opovirano, ker škoda iz nezgode ni še popravljena, ker je ta škoda nastala šele po storitvi dejanja, da, šele po zastaranju. Pri presoji glede zastaranja more pa samo ob sebi umevno priti v poštev le taka škoda, ki je postala že po dejanju eksistentna.

Na ničnostno pritožbo v varstvo zakona generalne prokurature je vrhovni kakor kasacijski dvor z odločbo z dne 14. majnika 1913 opr. št. Kr I 202/13 izrekel, da kršita sodbiprvega in prizivnega sodišča zakon v določbi § 531. kaz. zak.

R a z l o g i.

Oprostitev obtožencev H. in R. radi baje nastopivšega zastaranja je protizakonita in je sodišče vprašanje glede zastaranja nepravilno rešilo. Ako je sodišče ustanovilo, da sta obtoženca pri uporabi možnikov opustila smotreno ventilacijo in si s tem naložila krivdo, ki se jima mora po § 335. kaz. zak. prištetevati, onda je obstajal pravni interes na tem, da stavba ne spravlja v nevarnosti življenja, zdravja ali telesne varnosti ljudi niti ne po končani stavbi. Krivda obtožencev je bila torej dvojna, na eni strani vsled tega, ker sta kršila svojo dolžnost, da napravita strop tako, da nevarnost ne more nastopiti, na drugi strani pa sta opustila dolžnost, da odstranita od nju povzročeno nevarno stanje. Ta opustitev je trajala tako dolgo, dokler se odstranitev nastale nevarnosti, čeprav je bila možna, ni izvršila, v tem slučaju torej do tedaj, ko se je strop udril. Od sodišča ustanovljena krivda obtožencev je utemeljila torej trpežni delikt, ki glede na čas, ko se je strop udril in ko se je stavil zasledovalni predlog, še ni zastaral.

Zato je bilo od c. kr. generalne prokurature dvigneni ničnostni pritožbi v varstvo zakona po § 292. kaz. pr. r. ugoditi.

O p o m b a p r i o b č e v a l c a: Nazor kasacijskega dvora sloni v bistvu na cepitvi dolžnosti stavbenika na dva dela, ki sta v resnici le eno in isto. Po izpolnitvi pogodbe in kolavdaciji stavbe nima stavbenik nobene ingerence več na odpravo nedostatkov, dokler mu teh naročnik stavbe ne pove in od njega ne zahteva bodisi jamstva po §§ 922. nasl., bodisi odškodnine po §§ 1295. nasl. obč. drž. zakona. To so pa obveznosti, ki slede po civilnem pravu iz pogodbe, nima pa stavbenik samostojne dolžnosti, da odpravi nevarnost, vsaj nima niti samostojne pravice, da bi končano stavbo po kolavdaciji še kedaj pregledoval ali nadziral. Lastnik bi gotovo in opravičeno odklonil zahtevo stavbenika, da naj mu da prosti dostop do stavbe, češ, da mora odpraviti morebitne nevarnosti. In kedaj naj se neha ta od kasacijskega dvora ustvarjena posebna dolžnost?! — Ne quid nimis! Nazor kasacijskega sodnega dvora je nevzdržljiv; od končane stavbe jamči stavbenik za škodo gotovo le po civilnem zakonu, ako in koliko zadene njega krivda in ni niti civilno odškodninski zahtevek zastaran.

Dr. M. D.

c) Lov na veverice ni tatvina.

Deželno kakor prizivno sodišče v G. je v dveh slučajih razsodilo, da je vlovitev prostih veveric tatvina. Reklo je, da ne gre za streljanje na veverice samo zase, v kojem pogledu se je obtoženec morda smel sklicevati na neznanje lovskega zakona, ampak za to, da je streljal v namenu, prilastiti si veverice in si jih tudi prilastil, dasi je moral vedeti, da so zanj ptuje blago. Nič ne de, da veverice ne spadajo v zmislu § 2. štajerskega lovskega zakona z dne 21. sept. 1906 med lovne, taksativno naštete živali; brez lastnika le niso, ampak šteti jih je med tiste živali, ki se jih sme po zmislu § 66. lovskega zak. loviti le s pismenim dovoljenjem lovskega gospodarja.

Na ničnostno pritožbo v varstvo zakona je vrhovni in kasacijski dvor z odločbo z dne 14. majnika 1913, opr. št. Kr VI 79 in 780/13-4 izrekel, da kršita obe razsodbi prizivnega sodišča zakon v določilih §§ 171, 460 kaz. zak.; obe je v celem obsegu razveljavil in oba obtoženca od obtožbe radi prestopka tatvine po § 460. kaz. zak. po § 259. št. 3. kaz. pr. r. oprostil.

Razlogi.

Kazenskopravna zaščita lovske pravice sloni na določbi § 174 II. f veljavnega kaz. zak. v obliki zakona z dne 9. aprila 1910, št. 73 drž. zak. (prej g). Ta paragraf je po svojem besedilu enak § 154. II. f kaz. zakona z dne 3. septembra 1803. S tem določilom se izreka v revirju prosto živeča divjačina ne glede na okolnost, da je v tem stanju prosto stoječa stvar in da ni, predno ni vlovljena ali zadeta, nikako premakljivo blago (§§ 295. in 382. nasl. obč. drž. zak.), za možen predmet tatvine; odtegnitev iz posesti drugega se kaznuje strožje, ako se je izvršila iz ograjenega gozda ali s posebno drznostjo, ali pa od storilca, ki si s tem napravlja takorekoč prosto obrt.« S to pozitivno postavno določbo, ki se znači za razširitev v § 171. kaz. zak. dane opredelbe pojma tatvine, deva se tudi tista tatvina divjačine pod kazen za tatvino, ki ni obremenjena z ravnokar označenimi kvalifikacijskimi okoliščinami. Ta nazor odgovarja § 20. lovskega reda z dne 28. februarja 1786 in justičnemu dvornemu dekretu z dne 7. februarja 1818, št. 1415 zbirka zak. Kaj pa se šteje za divjačino v zmislu § 174. II. f kaz. zak., je bilo preje posneti iz reda za lov in lovske tatove z dne 28. februarja 1786, iz ces. patenta z dne 7. marca 1849, št. 154 (lovski patent), ter se sedaj povzame iz lovskih

zakonov, veljavnih v posameznih kronovinah, ki vsebujejo one ute-
snitve vsem članom države glede prosto stoječih reči pristoječe
okupacijske pravice, na katere kaže § 382. obč. drž. zak. Po teh lov-
skih zakonih in posebno tudi po lovskem zakonu za Štajersko z dne
21. novembra 1906 se smatra v bistvenem soglasju s § 1. reda za lov
in lovske tatove z dne 28. februarja 1786 lovska pravica za izključno
upravičenost, v pristoječem lovskem ozemlju lovne živali gojiti, za-
sledovati, ujemati in streljati, kakor tudi prilastiti si te živali in pa
njihove morebiti odvržene koristne dele, kakor n. pr. rogovje. Ako
pa obstaja izključna okupacijska pravica po teh zakonih le glede
lovnih živali, onda se more po določbi § 174. II. f kaz. zak. dana ka-
zenskopravna zaščita raztezati le na lovne živali. Edino lovne živali
sme imetnik lova sam streljati, le na lovnih živalih se da učiniti
lovska tatvina po neupravičeni prilastitvi. Med te lovne živali pa
spadajo veeverice prav tako malo na Štajerskem, kot v drugih kro-
novinah, ki imajo nalik Štajerski novejši lovske zakone. Veeverice so
nasprotno v § 66. odd. 2. štajerskega lovskega zakona naštetje med
škodljivimi živalmi, glede kojih je lovljenje, streljanje, prilaščanje,
dovoljeno lovskim upravičencem in njihovemu lovskemu varstven-
nemu osebju brezuvetno, tretjim osebam pa le pod pogojem, da po-
sedujejo pismeno dovoljenje lovskega upravičenca. S tem se nikakor
lovska pravica imetnika lova ne razširjuje na te živali, marveč daje
se mu edino le v interesu neopoviranega izvrševanja lova policijska
zaščita zoper osebe, ki brez njegovega dovoljenja po njegovem re-
virju love take živali in si jih prilaščajo. To sledi po eni strani iz
tega, da je določba § 66. uvrščena med lovsko-policijske določbe in
da se more pismeno dovoljenje upravičenca pod pogoji, navedenimi
v § 67. odst. 3. lovskega zakona nadomestiti z dovoljenjem politič-
nega okrajnega oblastva, ki ga sme zaupanja vrednim osebam, ima-
jočim lovski list, dati po zaslišanju lovskega upravičenca tudi brez
njegovega privoljenja, po drugi strani pa tudi iz tega, da se zahteva
pismeno dovoljenje, dočim bi moralo zadostovati tudi ustmeno dovo-
ljenje lovskega upravičenca, ako bi šlo tu le za pravico lovskega
upravičenca in za vprašanje, ali nasprotno ravnanje utemeljuje tat-
vino, kajti učin tatvine bi odpal že tedaj, ako se je pripetila odtegni-
tev z voljo upravičenca.

Ali ima veeverica imovinsko vrednost, ali ne, ni odločilne važ-
nosti. Med vrstami živali, naštetimi v § 66., odst. 2., so mimo popol-

noma brezvrednostnih tudi take, ki jim je radi kožuha pripisovati precejšna vrednost.

Kdor torej ravna glede v § 66., odst. 2. štaj. lovsk. zak. naštetih živalskih vrst zoper tam navedene omejitve, zapade radi prestopka teh določb lovskopolijski kazni, ki gre po §§ 100 in 107 tega zakona političnim oblastvom, ni pa odgovoren radi tatvine, ser ni nikake lovne živali, torej nikake divjačine v zmislu § 174. II. f kaz. zak. odtegnil iz posesti lovskega upravičenca.

Zatorej je bilo od c. kr. generalne prokurature dvigneni ničnostni pritožbi v varstvo zakona po § 292. kaz. pr. r. ugoditi in izreči, kakor je v rzsodbenem izreku povedano.

Dr. M. D.

d) Pripravljanje peciva, namenjenega za trgovino in promet, v nesnažni pekarni in z zamazanim orodjem, učini prestopok po § 14. odst. 1. zakona o živilih, dasi je imetnik obrta čez dan zaposlen v svoji prodajalni. (Odločba kasacijskega dvora od 15. maja 1913, opr. št. Kr II 184/13-4.)

Sodba okrajnega sodišča v K. je izrekla, da je pek A kriv prestopkov po § 11. št. 4 in § 14. št. 1 zakona o živilih z dne 16. januarja 1896, št. 89 iz leta 1897, ker je vedoma prodajal pokvarjen ržen kruh, ne da bi kupovalci vedeli za to ali določno vedeti morali, dalje ker je malomarno konserviral testo, določeno za trgovino in promet v obliki peciva tako, da bi uživanje peciva utegnilo škodovati človeškemu zdravju. V z k l i c n o s o d i š č e je oprostilo obtoženca v obeh ozirih; ni verjelo pričevanju P., da je rabil obtoženec pokvarjeno moko za ržen kruh in da je po testu, določenem za pecivo, lazilo premnogo mrčesa, izreklo, da je stvar tržne policije odpraviti nesnažna tla v pekarni in zamazano orodje ter verjelo obtožencu, da mora biti čez dan v prodajalni in prepustiti oskrbovanje pekarije pomočnikom, ki mu ničesar povedali niso o slabi kakovosti moke, vsled česar ga ne zadene ne krivda, ne malomarnost.

S sodbo istega okrajnega sodišča v K. je bil pek A oproščen od obtožbe, da je rabil pekovsko pripravo, določeno za pripravljanje in hrambo živil na način, ki je škodljiv zdravju, dasi mu je moralo to ob dolžni pazljivosti znano biti. Razlogi pravijo, da je nesnaga obtoženčevega orodja sicer utegnili imeti zdravju kvarne posledice,

da pa ta okoliščina, ki naj jo odpravi tržna policija, ne učini prestopka po zakonu o živilih, ker ni domnevati, da bi bila raba nesnažnega orodja zdravju v kvar; to dokazuje § 15. navedenega zakona, ki govori o takih snoveh, zdravju škodljivih, zastrupljenih ali ponarejenih, ne pa o nesnagi. Vzklic javnega obtožitelja zoper oprostitev je vzklicno sodišče zavrnilo kot neutemeljen z ozirom na pravosodne razloge.

Vrhovno kot kasacijsko sodišče je izreklo na ničnostno pritožbo generalne prokurature v obrambo zakona, da vse tri oprostilne sodbe ne ustrezajo zakonu.

Prvo navedena sodba vzklicnega sodišča je sicer neizpodbojna, kolikor ne veruje pričevanju P., pomoten pa je pravni nazor te sodbe, da je zgolj stvar tržne policije, odpraviti nesnago v pekariji in pri orodju in da ne zadene odgovornost obtoženca, ki mora prepuščati oskrbovanje pekarije svojim pomočnikom. Po § 14. št. 1 zakona o živilih zakrivi prestop, kdor pripravlja živila, določena za trgovino in promet tako, da utegne uživanje škoditi človeškemu zdravju. Če je bilo sodišče prepričano, da je obtoženec pripravljaval pecivo v nesnažni pekarni in z zamazanim orodjem, rešiti je moralo nadaljno vprašanje, ali ne učinkuje tako pripravljeno pecivo zdravju v kvar. To vprašanje se mora vsekakor potrditi z ozirom na to, da si more vsakdo po užitku peciva pokvariti zdravje vsaj zaradi gnjusa, ko je zaznal za nagnjusno pripravo peciva. To, da je moral obtoženi biti čez dan v prodajalni, ga ne oprošča nadziranja svoje pekarije. Kot imetnik obrta je dolžan, da vsaj vobče pazi na red, da nadzira delo in odpravi neprilichnosti, za kar ni treba nepretrgane prisotnosti v pekarni. Če temu ni zadostil, je odgovoren za svojo malomarnost. V obrtu obtoženčevem se je torej pripravljalo pecivo, namenjeno za trgovino in promet, na tak način, da je utegnilo škodovati človeškemu zdravju, njega zadene za to krivda zaradi nedostatnega naziranja obrta v obliki malomarnosti. S tem pa je učinjen prestop po § 14. št. 1 zakona o živilih in obtoženi bi se moral krivim spoznati ob pravilni uporabi zakona. Dasi je stvar tržne, odnosno prav obrtne policije, da odpravi v tej obrti vidne nedostatnosti, je obtoženec vendar odgovoren za kršitev kazenskega zakona.

Pravopomotni ste tudi nadaljni dve oprostilni sodbi. Predvsem ni izreka o tem, ali je obtoženec res rabil najdeno onesnaženo orodje za napravo in hrambo peciva, namenjenega za trgovino in promet

(§ 270. št. 7 kaz. pr. r.). V tem primeru je obtoženec odgovoren za zdravju kvarno pripravljanje peciva, ker ga zadene vsaj malomarnost, s tem pa je učinjen vsaj prestopok po § 14. št. 1 zakona o živilih. Napačen je dalje pravni nazor obeh sodb, da ni prestopka v zmislu zakona o živilih za to, ker ni domnevati, da je raba nesnažnega orodja vobče zdravju kvarna, kajti zakon ne zahteva, da učinkuje živilo zdravju kvarno sploh, ampak le, da je sposobno kvariti človeško zdravje. Napačen je tudi nazor, da govori § 15. zakona o živilih o zastrupljenih ali ponarejenih snoveh; za to domnevo ni podlage v zakonu.

R—i.

Izpred upravnega sodišča.

Pri predpisu vodarine zadrugi za vodo, dobavljeno iz občinskega vodovoda, ne pridejo vpoštev člani zadruge, niti to, so-li občani ali ne.

Občina S. ima vodovod. Določila o rabi vodovoda so obsežena v zadevnem sklepu občinskega odbora in v vodovodnem pravilniku, odobrenem od višjih oblasti, ki so tudi prispevale k stroškom za zgradbo vodovoda. Da se obrestuje in odplačuje vodovodni dolg občine in pokrivajo vzdrževalni stroški, plačujejo domačini, to so občani, vodovodne prispevke po določenem ključu. Ekvivalent za plačila imajo v rabi vodovoda za svoje gospodarske namene in eventualno gašenje požara. Za obrtne namene se poraba vode in plačilo prispevka v vsakem primeru posebej določi. Vodo smejo pri javnih izlivkah porabljati tudi neobčani, dasi ne plačujejo vodarine.

V občini je tudi zadružna mlekarna, ki porablja iz vodovoda mnogo, po navedbi pritožbe, do 100 hl vode na dan. Člani zadruge so deloma občani, deloma spadajo v druge občine. Občina je hotela zadrugi predpisati vodarino za porabo vode, a tako, da bi zadela samo tuje občane, ker domačini itak plačujejo za vodovod. Občinski odbor je torej sklenil, da plačajo zunanji člani za vodo, porabljeno v zadružni mlekarni v njihovo korist, po 30 vinarjev od kubičnega